

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

7. De corrupta Disciplina Lutheranorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

potestas cognoscendi & discernendi personæ illius idoneitatem, deinde potestas definiendi seu iudicandi & ferendi sententiam in causa componenda & perficienda, & hæc duo sunt, quibus in foro conscientie & in foro exterioris iudicij duæ claves inter se aliquo modo distinguuntur. 8. Conclusio. Vt in potestate Ordinis non distinguuntur inter se duæ claves iuxta essentiam, sed quatenus ad varios & subordinatos actus referuntur. Eodem modo in potestate Iurisdictionis sentiendum est de duabus clauibus, quod uempe iuxta essentiam non distinguantur, quia ad eundem plane spectat discernere ac plane intelligere, quid iustum quidve iniustum sit in causa quam dirimere habet, ad quem pertinet eiusmodi causam definire etiã, ideo ob duos subordinatos actus, qui sunt, discernere quid sit iustum & quid secus, deinde condemnare & absoluerè, duæ claves esse dicuntur & eisdem vocantur nominibus, quibus claves ordinis vocantur nempe clavis scientiæ & clavis potestatis.

CAPVT VII.

De Disciplina Lutheranorum.

A Pud Lutheranos neglectam plane esse Disciplinam doctè, solide & prolixè ostendit D^s Petrus Canisius li. 1. de Corruptelis verbi Dei ca. 4. à fol. 77. vsque ad fol. 95. eò breuitatis studio beneuolum Lectorem remittimus. tantum Smidolini Præpositi Tubingensis testimonium ascribo. is in 4. Concione in Christi verba Lucæ 21. de terrenis Planetis. germanica eius verba latinè sic sonant,

nant. Altera pars & turba Germanorum suum quidem locum verbo Dei. ut prædicetur, tribuit, nulla vero interim sentitur in illis morum emendatio sed horrenda Epicuræa & animalis seu ferina eorum vita cernitur in commestationibus, comotationibus, cupiditatibus, pompis, & diuini nominis prophanationib. siue blasphemijs. Qua in parte volunt æquè liberè ac impunè peccare, sicuti Papistæ in sua idololatria. Mandat seriò Deus in verbo suo, & à suis Christianis seriò requirit & Christianam Disciplinam. Hæc ipsa vero apud istos nouus Papatu nouusque monachatus vocatur & existimatur. sic enim ipsi quiunt Didicimus modo per solam fidẽ in Christũ saluari qui sua morte pro omnibus peccatis nostris satisfecit; nos vero non possumus nostris ieiunijs, eleemosynis precationibus ac alijs bonis operibus satisfacere. Quamobrem sine & permitte, vt huiusmodi opera missa faciamus, cum per Christum alioquin saluari possimus, & solũ gratia Dei Christi que meritis nitamur. Anque vt totus mundus agnoscat, eos non esse Papistas, nec bonis operibus quicquam fidere, illorum etiam operum nullum exercent penitus. Ieiunij locum cessationibus & pergræcationibus nocte dieque vacant. Vbi pauperibus benigne facere oportebat, eos deglubunt & excoriant Precationes vertunt in iuramenta blasphemias & diuini nominis execrationes, idque tam perditæ, vt Christus ne ab ipsis quidem Turcis hodie tantopere blasphemetur. Demũ pro humilitate regnat passim apud ipsos superbia, fastus, elatio, luxuria vestitium

stium; quæ aut sumptuosissime aut etiam stultissime sunt elaborata. Atque hoc vniuersum vitæ genus ab illis Euangelicis dicitur esse institutum: laetum persuadent sibi homines miserissimi, secretam veramque in Deum fidem in animis suis retinere, & sibi Deum esse propitium, imò etiam se probiores Papistis iudicant. hanc Smidolini Confessionem de suis non grauatim admittimus, ob Smidolini in rebus Germanicis experientiam grauissimamque apud suos auctoritatem non possumus non confirmare & approbare. Casparus Vlenbergius in *Causa decima sexta*, à folio 540. ad folium 61. id est ad finem eius *causæ*. docet eos Atheismum & Epicureismum introducere. soluit etiam omnem Disciplinam dogma illorum, quo docent bona opera non esse necessaria ad salutem. ex eo enim, seges omnium peccatorum oritur, de quo eorum Axiomate Nicolaus Amsdorfius librum scripsit, quod videlicet bona opera non modo non necessaria, sed etiam noxia fiat ad æternam salutem consequendam. & Lutherus *Postillæ Germanicæ. Parte 2.* Quibus bonis operibus ornati incedunt, per hanc viam ad cælum penetrare nequeunt, quin & hoc ex eadem officina prodijt eorum axioma. Nul- lum est tam graue peccatum, quod hominem damnare possit, sola est infidelitas, quæ omnes homines damnat hoc paradoxon, vt & prius ad tantam morum dissolutionem, quam modo in mundo videmus, non modo laxauit frenum hominibus, sed & calcaria prope addidit. Hinc originem habet Libertas illa carnales, quam

modo passim in mundo regnare videmus. Omnis morum honestas & Disciplina, omne virtutis excolendæ studium penitus interiit, & effrenis quædam licentia atque contumacia imò sentina omnium vitiorum quædam in locum Discipline successit. Atque hæc de corruptis hominum moribus communis apud Evangelicos querela est. Lutheri imprimis in Colloquijs Mensalibus. Eo res redijt, proh dolor, vt dicant homines ah, bona opera, non me saluabit iustitia mea, igitur avaritiæ studebo, fenerator: imò faciam qui quid libet aut delectationem mihi adfert. Item ibidem. fol. 77 à Sic corradendis opibus & opprimendis ac expilandis hominibus intenti sumus nostri, ita student avaritiæ, furantur, prædantur sub Euangelij nomine, vt me pudeat. Idem conqueritur alius quidam Lutheranus auctor triū breuissimarum Concionum, quæ Anno 1586. tribus diebus in publicis precib. in Dania habitæ & postea in lucem editæ sunt. Concione secunda. B. quarta Accusanda merito est nostra ingratitude, qui ad tam claram Euangelij lucem in his regnis accensam cæcutimus & Christiana libertate, ad omnis generis flagitia securè perpetranda securè abutimur. Hanc autem vitæ eorum & Discipline dissolutionem ex eorundem peruersa doctrina oriri (nam Disciplina index doctrinæ ait Tertullianus) Memo Simonis in libello Germanico de Lutheranorum fide pag 324. locuples testis est. Hac dissoluta doctrina, inquit (nempe cum docent solam fidem sine operibus saluare) effrenem & rudem populum, maiores & minores

res, ciues & plebem reliquam ad tam dissolutam
& belluinam viuendi rationem induxerunt, ijs-
que frenum ira laxarunt, vt tam impiam & abo-
minabilem vitam inter Turcas & Tartaros in-
ueniri noui putem, qualem inter hos videre licet
& cetera. Demum concludit, Mea sententia est hanc
sectam optimo iure liberam loetam & dissolu-
tam sectam dici posse plura vide tota Causa de-
cimo sexta, de qua supra vide etiam Causa 5. pa-
g. 99. latinæ editionis in eandem sententiam.
Confessio B. Hieronymi tomo 1. cap. 12. artic. 3. de
Causis hæreseos & artic. 4. de moribus hæreti-
corum copiosissimè declarat, quam peruersa
fuit veterum hæreticorum Disciplina sicuti &
neotericorum eiusdem tituli 12. tomi 1. artic. 6.
declarat per mulieres etiam hæreticas corru-
ptam fuisse Ecclesiæ Disciplinam & Tomo 2. ca.
1. articulo 2. similitudine medicinæ finem & v-
sum legis ac Disciplinae eleganter illustrat, & to-
mo 2. titulo 2. articulo 8. Præcepta morum vete-
ris testamenti siue Decalogi Disciplinam, quam
hæretici tollunt, non esse abrogatam & tomi 2.
capite 8. artic. 3. contra hæreticos differitur qui
prætextu Christianæ libertatis omnem Discipli-
nam sustulerunt, & sequenti articulo quarto,
oppugnatur sola fides iustificans quæ Discipli-
nam omnem euertit vide eodem spectantes arti-
culos sequentes 5. 6. 7. 8. tomo 2. cap. 8. quin & to-
mo 3. cap. 9. artic. 11. vbi satisfactio disciplinalis
pœnitentiæ defenditur, Disciplina hæreticorum
oppugnatur cum omnes hæretici sint isti Disci-
plinae vehementer infestis eodem refertur & ar-
ticulo

titulo 12 sequens de publica veterum poeniten-
 tia, quæ index est rigida Disciplina primitivæ
 Ecclesiæ, quam hæretici respuunt & aspersion-
 tur. Donatistis veteres hæreticos fuisse Discipli-
 næ olores testis est B. Augustinus l. 2. c. 9 contra E-
 pistolam Pameniani Nicolaitas seu Gnosticos per-
 uerit fuisse Disciplina docet, Baronius tom. 1.
 Annalium fol. 647. 648. dixi ex Tertulliano lib. 1.
 ca. 8. Valentinianos laborasse defectu Christianæ
 Disciplina & ideo inter se fuisse diuitos finalia
 adduxi ibidem ex aliquot locis Tertulliani de
 Præscriptionibus hæreticorum. Corruptam Dis-
 ciplinam Lutheranorum deplorat quoque P. Eberus
 per epistolam ad Corinthios, qui Eberus post Lu-
 therum & Melancthonem primas tenuit in Scho-
 la Vittenbergensi, ut vel inde constat certius, quia
 les fructus novæ istæ arbores non que Doctores
 in Ecclesijs ferant. Tot, inquit, & tantis confu-
 sionibus & scandalis deformatur totus cœtus Evan-
 gelicorum, veni hil minus esse videatur, quam
 quod proficitur. Nam si ad doceres respicias, ve-
 deas quosdam vel ambitione, vel emulacione, vel
 curiositate doctrinam corrumpere, & falsam do-
 ctrinam audacter spargere, aut pertinaciter ten-
 ri aliquos non necessaria certamina serere & fe-
 vere implacabilibus odijs, aliquos religionem
 infligere, fingere ac refringere ad nu. & cupi-
 tates vel dominorum vel cœtuum, quorum gra-
 tiam plaris faciunt, quam gloriam Dei & veritatis
 propugnationem, aliquos vero uniuersum ad
 quod vera docendo extraxerunt, morum licen-
 tia

tia & vitæ turpitudine rursus destruere. Hi nau-
 ui conspecti in ordine proficientium doctrinam
 cœlestem, non possunt non contristare pios, &
 multos ab Euangelij studio reddere alieniores.
 Rursus si ad auditores oculos conuertas, vide-
 bis religionis & Christianæ libertatis foedissi-
 mum abusum, contemptum & neglectiōem San-
 cti ministerij, disputationum prophanitatem, di-
 reptiōem bonorum Ecclesiæ, ingratiūdinem
 erga fideles ministros verbi, Disciplinæ laxatiō-
 nem, effrenem contumaciam iuuentutis, & alio-
 rum vitiorum segetem indies vberriam Suc-
 crescentem, quæ mala intuens, non potest non ve-
 hementer animo percelli & interdum quassari
 fluctibus dubitationum, ambigens an hic cœtus
 possit esse Ecclesia, in quo tantum sit distractio-
 num, confusionum & enormium, vitiorum reci-
 tauit hoc testimonium Eberi D. Petrus Canisius
 in Præfatione ante Ioannem Baptistam. Quod
 autem tam Lutherani, quam Calviniani corru-
 ptam non modo disciplinam, sed & doctrinam
 habeant, copiosè, solidè & doctè demonstrat D.
 Thomas Stapletonius in quadam pulcherrima
 Declamatione edita & posita post libros Demon-
 strationis Methodicæ Principiorum fidei, quod
 videlicet Ecclesiæ Romanæ religio ab illis ho-
 die reformata non fuerit, qui se Ecclesiæ refor-
 matores vel Ecclesiam reformatam hodie vo-
 cant prolixior est Oratio, quam vt hic inferi
 possit vel debeat, constat enim quatuor inte-
 gris arclinionibus Doctrina sectariorum (ait
 Georgius à Valentia libro primo Analyseos fi-

dei Catholicæ cap. 3. facillimè mores peruertit, & ad omnem vitæ licentiam homines facit procliuēs. igitur doctrina Sectariorum nihil præter nomen habet commune cum vera Christi doctrina, etenim si non alio timore ac labore præterquam sola fide salutem suam quisque operari debet, si conscientia ratio ad obtinendam remissionem peccatorum reddenda Dei ministro non est, si ieiunijs nullis caro dominari & coerceri debet, si denique conuenienter reliquis sectariorum placitis ad libertatem carnis excogitatis vita instituitur, quid mirum erit, si eius alumni nullo certo disciplinae freno cohibiti, sed habitis potius ad omnem carnis cupiditatem laxatis, desideria carnis in omni genere perficiant. Exierunt ex Ecclesia (vt de hæreticis D. Ioannes inquit) & transferunt ad istorum castra suo malo quandoque nonnulli. An hi vnquam meliores apud illos sunt facti, posteaquam ex Lutherana doctrina ratione viuere cœperunt? An reputatio in eorum vita dexteræ excelsi, alijs admirantibus (vt D. Petrus de recens Christianis dixit) notari potuit? Num illustribus & frequentibus caritatis, orationis, poenitentia, patientia, modestia, humilitatis omnisque continentia vitæ, quæ apud Sectarum prædicantes viderint, ad pietatis studium vehementius inflammati sunt? Quis nescit iacere hæc apud illos ferme omnia, præter suum illud verbum & nimis, solam fidem vel potius nullam? Sed ne ego eorum vitam, quibuscum parum ipse versor, curiosius fortè inquirere videar domesticum eorum testem vnum præ-

præter Smidelinum antea prolatum de fructu Euangelij sui profitentem audiamus. Bucerus igitur lib. 1. de Regno Christi. ca. 4. de huiusmodi Euangelicis hominibus loquens: Maxima, ait, eorum pars visa est, id tantum ex Euangelio Christi petijſſe, vt iugum qualiscunque diſciplinæ, poenitentix, religionis vniuerſæ quæ in Papatu reliqua fuit, abijcerent, proque carnis ſuæ arbitrio & libidine inſtituerent agerentque omnia. Tum non fuit eis ingratiſſimum audire, iuſtificari nos fide in Chriſtum, non bonis operibus, quorum nullo ſtudio tenebantur. Nec pauci eorum qualemcunque Euangelij prædicationem eò tantum receperunt, vt in opes inuaderent Eccleſiaſticas. haſtenus Bucerus. Item VVighandus in Admonitione de bonis & malis Germaniæ. Rapere, inquit, Eccleſiaſtica bona, ſcortari, inebriari, aliaque id genus peccata innumera, eò magis quotidie inualeſcunt, quia libertatem creſcendi habent: & vndenam potius creſcendi libertatem VVighande innumera, vt inquis, peccata nunc habent, quam ex relaxata apud vos diſciplina ſanctiſſima Chriſtianiæ religionis? Cuius proſectò rei & aliud illuſtre admodum teſtimonium idemque & publicum primariæ ciuitatis Lutheraniæ Dominicus. Sotus lib. 4. Sententiarum, diſt. 18. q. 1. art. 1. auctor in primis grauis, & ob ſummam doctriinæ & prudentiæ eſtimationem, inuictiſſimo Imperatori Carolo 5. in ipſa etiam Germaniâ à ſacris confeſſionibus ita ad verbum commemorat. Verecundia, inquit confitendi vehementiſſimè homines à moribus peruerſis arceret. Id quod me (inquit) teſte Germa-

ni publicè dum inter eos agebā, fatebantur. Quade re ex inclyta Norimberga ciuitate missa est ad Casarem legatio, per quam ciues illi petebant, vt Casar Imperatorio Iure, Confessionem auricularē denuò introduceret. Aiebant enim se vsu & more intellexisse Rempub. suam, postquam Confessio cessauerat, vitijs contra iustitiam & alias virtutes scaturire, quæ illis antea fuerant incognita. Risum autem (inquit Sotus) ea legatio mouit. Nam cū fateri omninò renuerent, per absolutionem sacerdotis culpas remitti, & diuino iure teneri homines ad confessionem, quomodo plebs induci posset Casarea lege sua occultalera secretò confiteri. Idem Gregorius de *Volutia* lib. 1. in *Analyfi* cap. 13. Christiana doctrina vel ea ratione maximè commendatur, quod cum disciplina contineat alioqui repugnantem propensio hominum cupiditatibus, tamen mirabiliter iisdem hominibus probata est. Atqui doctrinae sectariorum prurit carni & auribus, congruitque his planè, qui ex carne & sanguine & voluntate viri non ex Deo nati sunt, & vix tamen paucis rationibus hactenus persuaderi potuit. & in *libro Analyseos* cap. 4. *Proprietate* 5. *Sectariorum congregatio* est confusa quasi chaos quoddam, *Ecclesia* autem rectissimè ordinata. propter pulcherrimum eius ordinem varia sortitur vocabula *Regnum Matthei* 25. c. *ciuitas*. *Matt.* 5. *templum*. *1. Cor.* 3. *domus*. *Heb.* 3. *tabernaculum*. *Heb.* 8. *hortus*. *Canonic.* 4. *castrorum acies ordinata*. *Can.* 6. & id genus alia, quorum rationes ad Ecclesiam pulchrè atque cruditè accommodat *Turrecremata* libr. 1. de Ecclesia

elesi cap. 31. & deinceps. Maximè autem optimus
 Ecclesiæ ordo designatur cum corpus dicitur ad
 Ephes 1. & 4 cap. in quo est ordo membrorum, sic
 & in Ecclesia, quem perturbat aduersarij vide 1.
 Cor. 12. cap. idem Gregorius de Valentia lib. 6. A-
 nalyseos cap. 13. solam docet Romanam Ecclesiã
 esse legitime & rectè ordinatam: & id non posse
 in synagogas hæreticorum cadere. Confirmat
 quoque hanc nostram sententiam Doctor Fran-
 ciscus Burgkardus in 2. parte, Tractatus de Auto-
 nomia siue libertate permittendarum plurium
 religionum cap. 3. Quod nimirum Libertas plu-
 rium religionum quam docent & ferunt sectarij,
 omnem obedientiam & Disciplinam è Christia-
 nismo auferat primum ostendit ex Prouerb. 1 &
 4. ca. & 12. 3. Hebr. 12. quanta laus sit Disciplinæ &
 postea etiam obedientiæ. Lutherani verò re ipsa
 penè nullam disciplinam retinent, nominatenus
 verò tanti eam faciunt, vt etiam inter notas Eccle-
 siæ referant. Quod autem tam disciplinam quam
 obedientiam per nimiam libertatem tollant se-
 ctarij inde probat potissimum. quod quisque eo-
 rum scribat, cantillet, loquatur, & pro axioma-
 te sui proprij cerebri habeat neminem posse salua-
 ri nisi se separet à communionem Papistarum, & i-
 p̄sis sit infensissimus: & si suos concionatores pro-
 veris Ecclesiæ Prædicatoribus prædicari, haberi
 & dici velint, fateri eos oportet, quod isti miselli
 & macilenti Ministri passim priuatim & publicè
 conquerantur, quod subditi ipsis nullam debitam
 obedientiam præstent, & quod etiam nonnunquã
 ipsis præscribere velint, quid pro concione pro-
 ponere debeant: quare concludit cum libertas

Reli-

Religionis omnem obedientiam & disciplinam tanquam matrem diuini cultus & omnis pietatis ac religionis è medio tollat. meritò relinquenda ac deferenda est. Arrius ad eò bonæ Disciplinæ aduertatus est. vt Crapularum librum scripserit auctore Casare Baronio tom. 3. Annalium, pag. 159. libr. 5. & ob hoc habitus omnium pessimus fuit, eodem to. 3. idem pag. 260. lin. 10. idemque Arrius secum virgines ducebat meretriculas. idem eod. fol. 167. lib. 50. Arriani ad eò erāt pro caces, vt nullò edicto Imperatoris possent cohiberi. Baro. to. 4. Annalium fol. 409. Vide de hoc argumento latius D. Thomam Stapletonum in libr. 13. Demonstrationis Principiorum fidei in Ecclesiastica successione defensione, & latentis Ecclesiæ confutatione cap. 14. quod nulla Disciplina in Protestantium Ecclesia his multis seculis apparuerit.

CAPVT VIII.

De Disciplina Calvinistarum.

Quamquam diuersis de Disciplina Ecclesiastica extantibus editis ab iisdem libris, videntur Disciplinam excolere Ecclesiasticam maxime tamen si rem exactè examinemus, licet nonnulli hac in parte Lutherani sint meliores, nihilominus eosdem plurimum in Disciplina deficiere fructus pessimi istius sectæ satis toti mundo declarant. Fateor, tractauit hoc argumentum in suo genere accuratè Bonaventura Cornelius Bertramus ex præscripto Beza in libr. de Politia Iudai.